

Dagthema: De stilte van toewijding

[Overweging 31 oktober – Diana Vernooij](#)

“... je hart opspringt. Ben jij in staat je leven te wijden aan een paar zaken die jij vanuit je hart belangrijk vindt? Kun je erin opgaan en je gehele ziel en zaligheid eraan geven – of verzuip ...”

Eerste lezing van ETTY HILLESUM

Tweede lezing uit 1 Koningen

Openingstekst

Wij zoeken hier de stilte.
Wij komen tot U om te bidden,
zonder iets te willen vragen,
Uw nabijheid is ons genoeg.”

Lied: *H. Oosterhuis / A. Oomen*

Overall zijt Gij onzichtbaar gegeven
sprekend nabij, de stilte verwacht U
mensen bestaan U, zien en beleven U.
Mensen van vlees, van licht en gesteente
hard en van bloed, een vloed niet te stelpen
mensen uw volk, uw stad hier op aarde.
Aarde is al wat wij zijn, wat wij maken.
Adem ons open, maak ons uw aarde
uw nieuwe hemel, vrede op aarde.

Welkom en inleiding

Goedemorgen lieve mensen thuis en hier in de Amstelkerk – welkom bij deze bijzondere Duifviering. Fijn dat je er bent, fijn dat je aansluit via Zoom, of je nieuw bent, al jaren trouw bezoeker of zo af en toe aanschuift: je bent altijd welkom!

Toen ik een paar maanden geleden me inschreef om deze zondag voor te gaan, was dat omdat het Stiltezonntag is – een inmiddels mooie traditie om het laatste weekend van oktober in het hele land allerlei bijeenkomsten samen te brengen die over Stilte gaan. Ik wilde het hebben over de stilte van toewijding, die start in je hart.

Maar de wegen van het hart zijn ondoorgrondelijk. Tijdens de voorbereiding van deze viering kwam ik in de stilte het verdriet in mijn hart tegen. De herfst is nu echt gestart, de wintertijd, er is regen en donkerte. De bladeren vallen van de bomen, de deur gaat dicht, de verwarming aan. Rond deze tijd van het jaar dringt zich bij mij altijd weer het gevoel van schrik en verlies en besef van dood en vergankelijkheid van leven, dat mij als vierjarige ten deel viel toen mijn zusje overleed, eind oktober. Vandaag is het 31 oktober. Overmorgen op 2 november is het Allerzielen. Juist in deze tijd van loslaten en inkeren, valt de dag waar we in de katholieke traditie onze doden herdenken, de

geliefden die ons ontvallen zijn. Iedere keer opnieuw zoeken we weer een nieuwe verhouding tot hen. We zullen straks na breken en delen van het leven ook kaarsjes opsteken voor onze geliefde gestorvenen.

Het najaar is bij uitstek een periode om te beseffen dat alles vergankelijk is, dat er verlies is en loslaten – net zoveel als er samenkomen en verbinding is. Rouw stelt ons in staat ons af te vragen wat er werkelijk toe dient in ons leven.

Vandaag dus keren we naar binnen, hebben het lef om in de stilte van ons hart te ervaren wat zich aandient, want wat het ook is: vreugde, verdriet, stilte, niet-weten – het lef om dat gevoel door te maken, er innerlijk voluit mee te zijn, maakt de weg open voor nieuw leven, voor jouw unieke nieuwe leven.

We gaan zingen, luisteren en kijken, stil zijn, we breken en delen brood en wijn en we steken een kaarsje op. Ellen en ik wensen ons allen een mooie viering toe.

Openingsgebed

Geest van God,
verzacht onze kritische ogen,
opdat wij zien in warmte en medeogen.

Open onze verstopte oren,
opdat wij de taal leren verstaan die ons onbekend is.

Leer ons verstand om wijs te zijn,
wij bidden jou om zachtmoedigheid en kracht.

Lied:

H. Oosterhuis / T. Löwenthal

Onstilbare tonen, zwijgende woorden mogen hier klinken.
De mond die ze zingt, het hart dat ontvangt zij gezegend.
Zoals een landschap meer ruimte is dan te zien is
en zoenen meer zijn dan de perfecte vorm van de lippen.
Zo roepen wij uit wirwar te voorschijn een weg
een lichtgestalte uit dromen en schaduw van dood -
Zo wordt van aarde tot hemel Gij, onze enige ware.

Eerste lezing van Eetty Hillesum

“Men moet, ondanks de vele mensen, de vele vragen, de veelzijdige studie, altijd een grote stilte met zich meedragen, waarin men zich steeds terugtrekken kan, ook te midden van het grootste gewoel en midden in het intensiefste gesprek.”

Tweede lezing: 1 Kon 19:11-12

‘Kom naar buiten,’ zei de Eeuwige, ‘en treed hier op de berg voor mij aan.’ En daar kwam de Eeuwige voorbij.

Er ging een grote, krachtige windvlaag voor de Eeuwige uit, die de bergen spleet en de rotsen aan stukken sloeg, maar de Eeuwige bevond zich niet in die windvlaag.

Na de windvlaag kwam er een aardbeving, maar de Eeuwige bevond zich niet in die aardbeving.

Na de aardbeving was er vuur, maar de Eeuwige bevond zich niet in dat vuur.

Na het vuur klonk het gefluister van een zachte bries.

Bij wijze van derde lezing: The misguided monk

Filmpje: <https://youtu.be/mQQ3BdjCc4I>

Overweging

Dit is de dag van de stilte,

Dit is de dag dat je beseft dat het leven je stille concentratie verstoort.

Elia is gevluht voor de woede van koningin Isebel. Zij zoekt zijn dood, want hij vermoordde haar heidense priesters. De profeet Elia is de eenzaamheid in gevluht, weg van wat hij heeft opgeroepen. Hij verbergt zich in de woestijn en hij roept zijn God in wanhoop om de dood. Maar zijn God geeft hem niet op, een engel brengt hem voedsel en brengt hem naar een schuilplek voor het natuurgeweld: een orkaan, een aardbeving, vuur. Elia in zijn schuilplaats weet – daar is zijn God niet. En dan, een bries – een zachte bries.

De monnik is een gedisciplineerde beoefenaar van meditatie en Tai Chi: scherp, helder en streng. Dan komt het leven hem storen, in de vorm van een energieke hond. Verdorie, hij was net zo geconcentreerd in zijn stilte.

En dan Eddy Hillesum die van weer een andere stilte getuigt: altijd die stilte in jezelf meedragen, om je in terug te kunnen trekken, te midden van al het gewoel. Ze zegt zelfs: te midden van het gróóteste gewoel. Ze zegt niet dat je zo snel mogelijk uit het gewoel moet zien te komen de stilte in. Nee, je moet te midden van het gewoel een stilte in je meedragen. Die stilte is je gids – die stilte leidt je, laat je zien wat er gebeurt en wat je het beste kunt doen.

Het is de zachte bries die Elia uit zijn grot lokt. Hij luistert naar zijn stilte, naar zijn God. En vanuit die stilte, die zachte bries, keert hij terug naar waar het gevaar vandaan kwam – de wereld in, het gewoel weer in – waar hij zal profeteren en optreden.

De stilte te midden van het gewoel, de zachte bries die je oproept, en ook de levensvreugde tijdens de beoefening – dat zijn de ingrediënten van deze viering. Het zijn de ingrediënten van je hart, je warme hart – waar het allemaal om gaat.

Ieder mens heeft van die dingen die ze graag vol toewijding doet. Of het nu sieraden maken is, tekenen, sporten, muziek maken, zingen, tuinieren, je vak uitoefenen, je vrijwilligerswerk – het gevoel dat je leven zinvol is vind je in de toewijding aan je passies. We hebben ze allemaal, passies. En ken je je passies niet meer – denk dan terug aan wat je als kind graag deed.

Maar hoe vaak ben je niet in beslag genomen door gewoonten, en doe je de dingen in je leven omdat ze vanzelfsprekend geworden zijn, iets dat je nu eenmaal doet omdat iedereen het van je verwacht. Dan heb je 's avonds vaak alleen nog maar zin in afleiding. De keren dat ik zit te kijken op Facebook uit behoefte aan afleiding – ik vind het wel lekker, hangen in mijn vermoeidheid na een drukke werkdag en kattenfilmpjes kijken en mooie tekstjes lezen. Maar echt bevredigen doet het me niet. Als ik mezelf ertoe zet een wandeling te maken en een goed boek te lezen, voel ik mij een stuk energiever worden.

Ik heb veel passies, waaronder mijn tuin maar vooral dat wat ik met enige voorzichtigheid mijn **spirituele leven** zou willen noemen: een zinvol leven, een helder, liefdevol, wijs leven, een leven gewijd aan bevrijding uit bevangenheid en beklemming – bevrijding van mezelf en van alle levende

wezens. Daar vind ik mijn grootste toewijding. En vanuit die toewijding ga ik voor hier in de Duif, en maak ik deze overweging.

Toewijding aan dat wat uit je hart opspringt. Ben jij in staat je leven te wijden aan een paar zaken die jij vanuit je hart belangrijk vindt? Kun je erin opgaan en je gehele ziel en zaligheid eraan geven – of verzuip je in het aanbod van afleiding, gezelligheid, verdoving en kicks? Ergens moet je een keer een besluit nemen – wát volg je: dat wat anderen op je bordje schuiven, of volg je je hart? Neem jij het besluit wie en wat je in de omgeving toelaat – hoe je communiceert met mensen, en waar je je tijd aan geeft? Of je leidt het leven dat je bedácht hebt dat goed is: niet je hart maar je wilskracht bepaalt je keuze. Geen toewijding maar discipline.

Er is een groot verschil tussen wilskracht en toewijding – en je hart speelt daar een beslissende rol in.
Het gaat om een andere beleving van het leven.

Discipline brengt je daar waar je wilskracht zich op gefocust heeft, of het je nu plezier geeft of niet. Ik herinner me de discipline die ik nodig had om mijn filosofiestudie te doen, de vele ondoorgrondelijke teksten die ik moest lezen – ik dwong mezelf te lezen, te herlezen, op mijn stoel te blijven zitten totdat die vreselijke pagina's doorgrond waren. En pas toen ik mijn filosofische passie had gevonden, de teksten die me wat deden – vanaf toen ging ik op vleugels. Niks mis met wilskracht en discipline, ze kunnen je ergens brengen. Soms moet je hardlopen om de bus te halen. Maar discipline moet niet de basis van je leven blijven. Het vervult niet.

Toewijding zit verankerd in je hart, je doet iets omdat het je groot plezier geeft, het vervult je. Heel lang heb ik amper geweten wat dat was: vervulling. Ik wist wat het was om tevreden te zijn omdat ik aan mijn eigen eisen voldeed, maar ik kende de vervulling nog niet die hoort bij je passie. Het lijkt wel wat op elkaar, tevreden zijn om wat je doet en vervuld zijn – maar er is ook een groot onderscheid.
Als je met wilskracht en discipline je dingen doet, dan kost dat veel energie, soms verbetering, en het geeft je het idee dat je er iets mee verdiend hebt: succes, geld, status, maakt niet uit. Je wilt een beloning na datgene wat je gedaan hebt.

Vervulling is zelf zijn eigen beloning. Je passie brengt je plezier – om zichzelf. Muziek maken is een genoegen in zichzelf, zingen, tuinieren, schrijven, wat je ook maar doet – als het je passie is, doe je het vanuit je toewijding en is het doen je genoeg. Je bewerkt niet je tuin om groenten te kweken, maar om het plezier van het contact met de aarde en het water en het groen zelf. Niet om een eindresultaat, maar omdat je er blij van wordt – dat is vervuld zijn. En het is niet de discipline maar de toewijding die je de vervulling brengt. In mijn tuin zie ik wat er allemaal gedaan moet, maar ik laat mijn hart bepalen wat het vandaag wordt, dat ik ga doen. En mijn hart luistert naar de zon, kijkt naar de tuin en voelt mijn energie – en eer ik erover nagedacht heb lees ik een boek of ben ik ergens aan het snoeien of lig ik op mijn knieën onkruid te trekken en ben volmaakt tevreden. De monnik gooit met de gratie van Tai Chi de bal en zijn hart is vervuld.

Dit is de dag van de stilte,
Dit is de dag dat je beseft dat te midden van je leven je je stilte vindt.
Moge het zo zijn.

Pianomuziek

Geloofsbelijdenis

Ik geloof in God,
God is voor mij geest, liefde, beginsel van alle dingen.
Ik geloof dat God in mij is,
en dat ik ben in God.

Ik geloof dat het ware welzijn van de mens
bestaat in het volbrengen van Gods wil.
Ik geloof dat het vervullen van Gods wil
ten goede komt aan mij en alle mensen.

Ik geloof dat God wil
dat alle mensen van hun naasten houden
en zo met anderen omgaan
als zij ook zelf behandeld zouden willen worden.

Ik geloof dat de reden waarom wij leven
eenvoudigweg is, dat wij groeien in liefde.
Ik geloof dat deze groei in liefde
de grootste kracht is

om het Rijk van God te vestigen op aarde,
dan zal er een nieuwe ordening zijn
waarin menselijkheid, waarachtigheid en
solidariteit zullen heersen.
Amen.

Collecte

In de Duif dragen veel mensen bij door middel van een periodieke / jaarlijkse bank- of giroafschrijving. Mocht je hier (nog) geen gebruik van maken, dan kun je vandaag ook een bijdrage in de collecteschaal doen. Daarmee kunnen we de kosten betalen die we als gemeenschap moeten maken o.a. om wekelijkse vieringen te kunnen houden. Je bijdrage wordt erg op prijs gesteld.

<https://betaalverzoek.rabobank.nl/betaalverzoek/?id=570K6TYoRaSaiXmKRIUDVw>

Hartelijk dank !!!

Het hart van de viering – delen met elkaar

Tafellied: Tot zegen *H. Oosterhuis / T. Löwenthal*

Deze bijeenkomst zij ons tot zegen
Dit komen tezamen van mensen, gezichten en zielen
van hier en overal, aarde en hemel,
deze seconde der uren, der eeuwen,
zij ons tot zegen.

Moge de donkere nacht onze dagen behoeden,
deze nieuwe dag ons zuiveren, sterken,
dat onze boeien geslaakt,
onze honger gestild,
dat niet de dood op ons valt.

Moge het licht van de morgen
over ons opgaan, nieuw alle dagen.
Moge de kracht in ons varen
van Jezus uw dienstknecht uw kind.
Dat ons voor ogen staat hij door u geroepen,
bestemd en bezielde om in ons midden,
eens en voorgoed,
te zijn uw woord uw voorbeeldmens,
aldoende liefde, recht –
brood uit de hemel, water uit de rots,
wijnstok wereldwijd vertakt –

Dat waar wij gaan zijn geest ons overschaduwet,
liefde sterker dan de dood.

Die mens gedenken wij
als een van ons, als een met u.
Moge het delen van dit brood en deze beker
ons sterken in de hoop
dat hij leven zal in ons
uit kracht van u.
Dat een nieuwe wereld komen zal
waar brood en liefde is genoeg voor allen.
Kom bevrijden wees genadig,
ere zij u in den hoge,
diep in ons midden,
vrede op aarde,
kome wat komt.

Intenties uit het groene boek Voorbeden

Lied en beeld: Adem uit – Wende

<https://www.youtube.com/watch?v=OhGjQ6cMVz0&list=RDMM&index=6>

Je ogen schieten door de ruimte,
in elke hoek een groot gevaar
Ieder woord een donker teken,
elk geluid een valse snaar
En alles wat maar terug kijkt
is een kleine stille poging je ziel te breken.

Ik zie je schuilen in je zinnen,
ik zie de kaarten in je mouw
Je lacht als kogels naar de vijand,
je praat als vogels in paniek
Maar als je handen de mijne raken,
voel ik een verborgen strak verdriet.

Maak je buik zacht.... Adem uit lief.
Haal de messen uit je zakken,
haal de spijkers uit je schouders.
Kom hier, dan steel ik al je tranen.
Ik vang ze op en blaas je droog.
Die warme wind over je lichaam
maakt je wangen roze-rood.

Je hoeft niet meer te vechten,
't is afgelopen het is klaar
Alle wolken zijn verdreven,
alle wolven zijn naar huis.
Je hoeft niets meer te vragen.
Het is veilig, geloof me maar...

Kom leg je hoofd hier in mijn handen
tot je niet meer liegen kan
tot je langzaam, langzaam kwetsbaar bent
en niet meer bang
Kom leg je hoofd hier in mijn handen
tot je niet meer denken wil
Tot je langzaam... langzaam.... langzaam
echt verloren bent en stil.

Maak je buik zacht,
adem uit lief
adem uit.

Nodiging

Delen van brood en wijn

Lied:

H. Oosterhuis / A. Oomen

Wat ik gewild heb,
wat ik gedaan heb,
wat mij gedaan werd,
wat ik misdaan heb,
wat ongezegd bleef,
wat onverzoend bleef,
wat niet gekend werd,
wat ongebruikt bleef,

al 't beschamende,
neem 't van mij.
En dat ik dit was
en geen ander.
Dit overschot van /stof van de aarde:
dit was mijn liefde.
Hier ben ik.

Mededelingen

Slotlied - Zegenbede *Petra Kerssies / Tom Löwenthal*

Ga nu allen heen in vrede
met woorden van een ver verleden
gezegend gij met Abraham, Sara, Hagar, Ismaël en Isaak.

Moge de Levende ons zegenen en behoeden.
Moge zijn aangezicht ons verlichten
en ZHIJ ons genadig zijn.
Dat ZHIJ met ons is
en wij in vrede leven.